

Ελληνική Οικολογική Εταιρεία

Ελληνική Βοτανική Εταιρεία

Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία

Ελληνική Φυκολογική Εταιρεία

4^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Σύγχρονες
τάσεις
της έρευνας στην
οικολογία

τόμος περιλήψεων

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος
9-12 Οκτωβρίου 2008

**Μεταπυρική διασπορά των σπερμάτων *Abies cephalonica*
Loudon
στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας:
Ο ρόλος των άκαπτων πυρήνων του πληθυσμού**

**ΝΑΤΑΣΑ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ¹, ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΚΚΟΡΗΣ¹, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΖΑΝΗΣ¹ ΚΑΙ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΑΡΙΑΝΟΥΤΣΟΥ¹**

Η *Abies cephalonica* Loudon είναι ενδημικό είδος της Ελλάδας που, εκτός της Κεφαλονιάς, σχηματίζει εκτεταμένα δάση στην Κεντρική και Νότια χώρα. Δεδομένου ότι η Κεφαλληνιακή ελάτη, ως ψυχρόβιο κωνοφόρο δεν σχηματίζει βραδύχωρους κώνους, ο ρόλος της παρουσίας άκαπτων τμημάτων του πληθυσμού ως πυρήνων δυνητικής μεταπυρικής αναγέννησης προβάλλει ιδιαίτερα σημαντικός. Το τελευταίο αποτελεί και το στόχο της παρούσας εργασίας.

Τον Ιούνιο του 2007 μία μεγαπυρκαγιά κατέκαψε 17.620 στρέμματα αμιγούς δάσους Κεφαλληνιακής ελάτης. Εντός των ορίων της καμένου πληθυσμού και σε δύο διακριτές θέσεις εγκαταστάθηκαν 5 μόνιμες διατομές των 100m με σημείο εκκίνησης το όριο του άκαπτου πυρήνα. Ανά 3 μέτρα ορίζονταν επιφάνειες 1m². Κατά την περίοδο Φεβρουαρίου – Μαρτίου και σε κάθε δειγματοληπτική επιφάνεια καταγράφηκαν τα αβιοτικά χαρακτηριστικά της και μετρήθηκε ο αριθμός των αναπαραγωγικών δομών της ελάτης (σπέρματα, λέπια των κώνων) καθώς και τα χαρακτηριστικά τους. Η καταγραφή των αρτιβλάστων πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2008. Δειγματοληπτικά, ανά περιοχή, προεκτάθηκε κατά ίσο μήκος μία από τις 5 μόνιμες διατομές προς τον άκαπτο πληθυσμό. Αρχές Ιουλίου, μετρήθηκε ο αριθμός των διεσπαρμένων σπερμάτων καθώς και ο αριθμός των αρτιβλάστων επί αυτής της διατομής. Τέλος, υπολογίστηκε το ύψος των ώριμων ατόμων ελάτης στα σημεία επαφής άκαπτου - καμένου τμήματος στις δύο περιοχές μελέτης.

Η μέση πυκνότητα των σπερμάτων στις καμένες θέσεις ανέρχεται σε 1,05/m² ενώ η αντίστοιχη στις άκαπτες ήταν δεκαπλάσια. Ο αριθμός των καταγραφέντων σπερμάτων βαίνει μειούμενος αυξανόμενης της απόστασης από τον άκαπτο πληθυσμό, σε απόσταση ωστόσο μεγαλύτερη από αυτήν που αναφέρεται στη βιβλιογραφία και σχετίζεται με το ύψος των ώριμων ατόμων. Στο σύνολο της καμένης έκτασης που μελετήθηκε καταγράφηκε ένα μόνο φυτρωμένο σπέρμα που όμως δεν ανέπτυξε αρτίβλαστο. Παρουσία αρτιβλάστων δεν σημειώθηκε ούτε στις άκαπτες θέσεις. Αντίθετα, καταγράφηκαν νεαρά άτομα που διατηρούσαν ακόμη κοτυληδόνες. Λαμβανομένης υπόψη και της πληροκαρπικής συμπεριφοράς του είδους εκτιμάται ότι η ανάκαμψη του πληθυσμού θα είναι βραδεία.

Τομέας Οικολογίας – Ταξινομικής, Τμήμα Βιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 15784 Αθήνα, marianou@biol.uoa.gr